

Multikulturalizmus és diverzitás a 21. században
Nemzetközi tudományos konferencia
Beregszász, 2018. március 27–28.

Полікультурність та різноманітність у 21 столітті
Міжнародна науково-практична конференція
Берегове, 27–28 березня 2018 року

Multiculturalism and Diversity in the 21st Century
International Academic Conference
Berehove, March 27–28, 2018

Absztraktkötet

Збірник тез доповідей

Book of Abstracts

MULTIKULTURALIZMUS ÉS DIVERZITÁS A 21. SZÁZADBAN

Nemzetközi tudományos konferencia
Beregszász, 2018. március 27–28.

Absztraktkötet

Szerkesztette:

Nagy-Kolozsvári Enikő – Kovács Szilvia

„RIK-U” Kft.
Ungvár
2018

УДК: 061.3

II– 79

A kiadvány a 2018. március 27–28-án Beregszászban megtartott a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Filológia Tanszéke és az Ungvári Nemzeti Egyetem Történelem és Nemzetközi Kapcsolatok Karának Multikulturális Oktatás és Fordítás Tanszéke által rendezett *Multikulturalizmus és diverzitás a 21. században* című nemzetközi tudományos konferencia absztraktjait tartalmazza.

Készült a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Kiadói Részlegének műhelyében

Szerkesztette:

Nagy-Kolozsvári Enikő – Kovács Szilvia

Korrektúra: *Grica-Varcaba Ildikó, Lőrinc Marianna, Kordonec Olekszandr*

Tördelés: *Tótin Viktória, Dobos Sándor*

Borítóterv: *Kolozsvári István, Dobos Sándor*

A borítón látható fotót készítette: *Jablonykó Tamás*

ETO-besorolás: *a II. RF KMF Apáczai Csere János Könyvtára*

A kiadásért felel: *Orosz Ildikó, Dobos Sándor*

A közölt absztraktok tartalmáért a szerzők a felelősek.

A tudományos rendezvényt és a kiadvány megjelenését támogatta:

Kiadó és nyomdai munkák: „RIK-U” Kft.
88000 Ungvár, Gagarin u. 36. E-mail: print@rik.com.ua
Felelős vezető: Sztanyisevszkij Jevgen

ISBN 978-617-7692-09-5

© Nagy-Kolozsvári Enikő – Kovács Szilvia, 2018

© A szerzők, 2018

ПОЛІКУЛЬТУРНІСТЬ ТА РІЗНОМАНІТНІСТЬ У 21 СТОЛІТТІ

Міжнародна науково-практична конференція
Берегове, 27–28 березня 2018 року

Збірник тез доповідей

За редакцією:

Еніке Надь-Коложварі – Сільвія Ковач

ТОВ «РІК-У»
Ужгород
2018

УДК: 061.3

П– 79

Збірник містить тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Полікультурність та різноманітність у ХХІ столітті», яка відбулася 27–28 березня 2018 року в м. Берегове. Організаторами конференції стали кафедра філології Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці ІІ і кафедра полікультурної освіти та перекладу факультету історії та міжнародних відносин Ужгородського національного університету.

Підготовлено у видавничому відділі
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці ІІ

За редакцією:

Еніке Надь-Коложварі – Сільвія Ковач

Коректура: *Ільдико Гріца-Варцаба, Маріанна Леврінц, Олександр Кордонець*

Верстка: *Вікторія Товтін, Олександр Добош*

Обкладинка: *Іштван Коложварі, Олександр Добош*

Автор фото на обкладинці: *Анатолій Яблонько*

УДК: *Бібліотечно-інформаційний центр “Опацої Черє Янош” при ЗУІ ім. Ф.Р. ІІ*

Відповідальний за випуск: *Ільдико Орос, Олександр Добош*

За зміст тез відповідальність несуть автори.

Проведення конференції та друк збірника здійснено за підтримки:

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»
88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36. E-mail: print@rik.com.ua
Генеральний директор: Станішевський Євген Вікторович

ISBN 978-617-7692-09-5

© Еніке Надь-Коложварі – Сільвія Ковач, 2018

© Автори, 2018

MULTICULTURALISM AND DIVERSITY IN THE 21ST CENTURY

International Academic Conference
Berehove, March 27–28, 2018

Book of Abstracts

Edited by:

Enikő Nagy-Kolozsvári – Szilvia Kovács

”RIK-U” LLC
Uzhhorod
2018

УДК: 061.3

II– 79

The publication includes papers presented at the international academic conference, "Multiculturalism and Diversity in the 21st Century" held on 27–28 March, 2018 in Berehove. The academic event was organised by the Department of Philology of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education and the Department of Multicultural Education and Translation, Faculty of History and International Relations of Uzhhorod National University.

Prepared at the Publishing Department of
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education

Edited by:

Enikő Nagy-Kolozsvári – Szilvia Kovács

Proof-reading: *Ildikó Grica-Varcaba, Marianna Lőrinc, Olekszandr Kordonec*

Makeup: *Viktória Tótin, Sándor Dobos*

Book cover: *Kolozsvári István, Sándor Dobos*

Book cover photograph by *Tamás Jablonykó*

Universal Decimal Classification (UDC): *The Apáczai Csere János Library of
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education*

Responsible for publishing: *Ildikó Orosz, Sándor Dobos*

Authors are responsible for the content of abstracts.

The international academic conference and the publication of abstracts sponsored by:

Publishing and printing: "RIK-U" LLC
88000 Uzhhorod, Gagarin Street, 36. E-mail: print@rik.com.ua
Responsible manager: Jevgen Stanyisevskiy

ISBN 978-617-7692-09-5

© Enikő Nagy-Kolozsvári – Szilvia Kovács, 2018

© Authors, 2018

TARTALOM – ЗМІСТ – CONTENTS

<i>AFSHAR, NAEIMEH</i> : EFFECTS OF L1 DOMINANCE ON THE ACQUISITION OF ENGLISH SOUNDS BY TURKISH/PERSIAN BILINGUALS	15
<i>ALBERT ÁGNES</i> : KREATIVITÁS A NYELVOKTATÁSBAN	16
<i>ALKHRISHEH, HAZIM</i> : MOTIVATION, ATTITUDE AND EFFORT TOWARDS LEARNING ENGLISH: THE CASE OF MUTAH UNIVERSITY JORDANIAN MALE AND FEMALE STUDENTS.....	20
<i>ANDREYKO, VITALIY</i> : НОВА ПАРАДИГМА ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКОГО МІЖДЕРЖАВНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ЯК ПРИКЛАД ЦИВІЛІЗОВАНОГО СПІВІСНУВАННЯ ДВОХ КРАЇН	22
<i>BÁLINT, EMMA JÚLIA</i> : DIVERSITY OF MENTAL ILLNESSES IN THE HISTORY OF SOCIAL MEDIA IN THE 21 ST CENTURY	27
<i>BANYAS, VOLODYMYR / БАНЯС, В. В.; БАНЯС, Н. Ю.</i> : МАЛОВІДОМИЙ ІВАН ФРАНКО: ПОВІСТЬ «МІСІЯ» (ДО 130-ЛІТТЯ ВІД ЧАСУ ПЕРШОЇ ПУБЛІКАЦІЇ).....	30
<i>BARANY, ADALYBERT</i> : ВПЛИВ ПОДІЙ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ НА СВІТОГЛЯД ІМПЕ КЕРТЕСА ТА ЙОГО ВІДОБРАЖЕННЯ В РОМАНІ «ЗНЕДОЛЕНІСТЬ».....	33
<i>BÁRÁNY ERZSÉBET</i> : KORSZERŰ KÉTNYELVŰ SZÓTÁRAK ALKALMAZÁSA A KÁRPÁTALJAI MAGYAR ISKOLÁK UKRÁN NYELV ÓRÁIN.....	36
<i>BEREGSZÁSZIANIKÓ</i> : A MAGYAR NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA TARTALMA MINT NYELVI TERVEZÉSI KÉRDÉS A KÁRPÁTALJAI MAGYAR ISKOLÁKBAN	40
<i>BODOR VIKTÓRIA</i> : A DIALEKTOLÓGIAI ISMERETEK ALKALMAZÁSÁNAK FONTOSSÁGA AZ ÓVODAI ANYANYELVI NEVELÉSBEN (EGY EMPIRIKUS FELMÉRÉS EREDMÉNYEI ALAPJÁN).....	43
<i>BOGNÁR, CSABA</i> : UNIFORMIZED MULTICULTURALISM: WORLD STATE, UNIVERSAL LEGAL SYSTEM AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE AT THE DAWN OF CYBORG BEING.....	48
<i>CHONKA, TETIANA</i> : КУЛЬТУРНІ ЦІННОСТІ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА У ТВОРАХ СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ.....	53
<i>CSÁSZÁR ISTVÁN</i> : SZOVJET–MAGYAR KAPCSOLATOK 1964-TŐL NAGYKÖVETI JELENTÉSEK ALAPJÁN, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KÁRPÁTALJAI MAGYARSÁGRA	60
<i>CSERNICKÓ, ISTVÁN</i> : BILINGUAL EDUCATION MODEL FOR THE MINORITIES: ALWAYS THE BEST SOLUTION?.....	62
<i>CSILLIK, ÉVA</i> : EFFECTIVE PRACTICES FOR MEETING THE LEARNING NEEDS OF ‘SUPERDIVERSE’ MULTI-LANGUAGE LEARNERS IN EARLY CHILDHOOD CLASSROOMS	70
<i>DEMCHENKO, INHA</i> : ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА ІНОЗЕМЦІВ – МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ.....	73

DOBOS, SÁNDOR: OFFICIAL REGULARIZATION OF SETTLEMENT NAMES ON THE TERRITORY OF PRESENT-DAY TRANS-CARPATIA IN THE ERA OF THE FIRST CZECHOSLOVAK REPUBLIC (1919–1938).....	79
DUDICS LAKATOS KATALIN: MIT NEVEZNEK NYELVJÁRÁSNAK A KÁRPÁTALJAI MAGYAR ISKOLÁKBAN?.....	85
FÁBIÁN, MÁRTA: LISTENING STRATEGIES USED BY MONO- AND BILINGUAL MAJORS OF ENGLISH AT THE F. RÁKÓCZI II TRANSCARPATIAN HUNGARIAN INSTITUTE.....	88
FÁBIÁN NÉMETH, BEÁTA: LINGUISTIC LANDSCAPE AS A WAY OF PUBLIC COMMUNICATION IN VINOGRADOVO.....	91
FAILASOFAH, FAILASOFAH: STUDENTS’ CRITICAL LITERACY DEVELOPMENT: A STUDY OF TEACHERS’ INSTRUCTIONAL PRACTICES.....	94
FEISAL, AZIEZ: DEVELOPMENT OF ENGLISH AS A FOREIGN LANGUAGE IN AN ISLAMIC BOARDING SCHOOL IN INDONESIA: A DYNAMIC SYSTEM PERSPECTIVE.....	95
FODOR, KATALIN: EFL TEACHERS’ TECHNOLOGICAL USE: POSSIBILITIES, ROUTINE AND EXPECTATIONS OF GENERATION Z.....	96
GÁLADÉL: A VALLÁSI KÖLCSÖNHATÁSOK NYOMAI A NÉPI KÉZIRATOS FÜZETEKBE.....	100
GAZDAG VILMOS: AZ OROSZ ÉS UKRÁN KÖLCSÖNSZAVAK KÁRPÁTALJAI MAGYAR NYELVJÁRÁSOKBAN VALÓ ELTERJEDTSÉGÉRŐL ÉS ALAKVÁLTOZATAINAK LÉTREJÖTTÉRŐL.....	106
H. TÓTH ISTVÁN: HOZZÁJÁRULÁS A KÁRPÁTALJAI HELYESÍRÁS-TANÍTÁS MINDENNAPJAIHOZ.....	112
HIRES-LÁSZLÓ KORNÉLIA: NYELVI TÁJKÉP BEREGSZÁSZBAN.....	113
HNATYK, KATALIN: NEW WINDS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN TRANSCARPATIA.....	118
ГОРБАТ, ІРИНА ЛЮБА: КУЛЬТУРНЕ РОЗМАЇТТЯ І ТРАНСКОРДОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО, ВІДОБРАЖЕНІ В КУЛЬТУРНИЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПОВІТОВОГО МУЗЕЮ САТУ-МАРЕ.....	123
HUSZTI, ILONA: REALISATION OF REFLECTIVE TEACHING DURING THE TEACHING PRACTICE OF ENGLISH MAJOR STUDENTS.....	127
ILLÉS, ÉVA: MONOLINGUALS IN A MULTILINGUAL LANDSCAPE.....	132
KARMACSI ZOLTÁN: EGY KÁRPÁTALJAI GASZTROFESZTIVÁL NYELVI TÁJKÉPE.....	136
KÉSZ BARNA: MULTIKULTURALIZMUS A SZOVJET HADSEREGBEN – KÁRPÁTALJAI MAGYAR KATONÁK BESZÁMOLÓI ALAPJÁN.....	140
KÉSZ BARNABÁS: INTERETNIKUS JELENSÉGEK A KÁRPÁTALJAI MAGYARSÁG TÁRGYI KULTÚRÁJÁBAN.....	146
KÉSZ MARGIT: INTERKULTURÁLIS KÖLCSÖNHATÁS A KÁRPÁTALJAI FOLKLÓRBA SZAKRÁLIS SZÖVEGEK ELEMZÉSE ALAPJÁN.....	150

KÉSZ RÉKA: KULTÚRÁK TALÁLKOZÁSA KÜLFÖLDÖN MUNKÁT VÁL- LALÓ KÁRPÁTALJAI NŐK NARRATÍVÁI ALAPJÁN	155
KHAVAVCHAK, OLEG: ЕМОТИВНИЙ ДИСКУРС «ІСТОРИЇ РУСІВ»	162
KONTRA H., EDIT: FLIPPED CLASSROOMS IN APPLIED LINGUISTICS: PROMOTING 21 ST CENTURY SKILLS FOR LEARNING.....	169
KORDONETS, OLEKSANDR: МОТИВ СМЕРТІ У НОВЕЛАХ «ЗВИЧАЙ- НА ІСТОРІЯ» Б. ЛЕПКОГО ТА «ЗАПИСКИ НЕДУЖОЇ ЛЮДИНИ» О. ПЛЮЩА	173
KOVÁCS SZILVIA: AUTONÓM NYELVTANULÁS ÉS NYELVTANULÁSI STRATÉGIÁK HASZNÁLATA.....	180
KOZMÁCS ISTVÁN: KIS HAL A NAGY TENGEBEN VAGY NAGY HAL A TÓBAN? A KISEBBSÉGI ÍRÓ DILEMMÁJA.....	182
KYCHAK, OKSANA: ЛЮДИНА ЗАКАРПАТСЬКОГО ПОРУБІЖЖЯ: ПО- ЛІКУЛЬТУРНІСТЬ, ПАРАДИГМИ ПРИКОРДОННЯ ТА МІСЦЕВИ МЕНТАЛЬНІ КОРДОНИ В ЦЕНТРІ ЄВРОПИ	183
KYSHARI, BETTINA: РОЛЬ НАТО У ФОРМУВАННІ СУЧАСНИХ МІЖНА- РОДНИХ ВІДНОСИН	190
LEBOVICS VIKTÓRIA: NAGYÍTÓ ALATT A TOLMÁCSOLÁS	194
LECHNER ILONA: A KONTEXTUS SZEREPE A FORDÍTÁSBAN.....	196
LIBAK, NATALIA: НЕОЛОГІЗМИ У «ВЕЛИКОМУ ТЛУМАЧНОМУ СЛОВНИКУ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ» ЗА РЕДАКЦІЄЮ В.Т. БУСЕЛ.....	200
LIZÁK, KATALIN: EFL INSTRUCTION IN THE 21 ST CENTURY: MEETING THE CHALLENGES.....	203
LŐRINCZ, MARIANNA: CONCEPTUALIZING EFFECTIVE TEACHING.....	208
LYASHYNA, ALLA: ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДА- ЧІВ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	214
MÁDI, GABRIELLA: LANGUAGE, POWER, ASSIMILATION, AND MINORITIES IN MULTILINGUAL SPACE (BASED ON CONTEMPORARY HUNGARIAN NOVELS).....	218
MAJOR, ÉVA: THE TRUE MYTH – CAN A UNIVERSITY LECTURE BE INTERACTIVE?.....	220
MARHITYCH, DIANA: УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ УКРАЇНИ З ЄС: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	224
MÁRKU ANITA: NYELVI TÁJKÉP: AZ INTERNETES MÉMEK KÁRPÁTAL- JAI MAGYAR VONATKOZÁSAI	229
KOGA, MASAYUKI: ІСТОРІЯ Й ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІДНОСИН МІЖ ЯПОНІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ	233
MÁTÉ RÉKA: KÖZÉPPONTBAN A NYELVTANULÓ: TÖBBNYELVŰSÉG A GYAKORLATBAN	236
MEDGYES, PÉTER: THE NATIVE/NONNATIVE CONUNDRUM REVISITED	239

MELEHANYCH, HANNA: СТРАТЕГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКАРПАТТЯ).....	240
MILLISITS MÁTÉ: A HOLLAND–MAGYAR REFORMÁTUS KAPCSOLATOK ÉVSZÁZADAI	245
MOLNÁR D. ISTVÁN: A NYELVI ÖSSZETÉTEL VÁLTOZÁSA KÁRPÁTALJA TERÜLETÉN 1880–1910 KÖZÖTT.....	246
MOLNÁR JÓZSEF: AZ ANGOL NYELV ISMERETE KÁRPÁTALJÁN – A 2001-ES UKRAJNAI NÉPSZÁMLÁLÁS ADATAI ALAPJÁN.....	249
MÓNUS DÓRA: DRÁMAPEDAGÓGIAI MÓDSZEREK AZ ANYANYELVOKTATÁSBAN.....	254
MOSKALENKO, OLENA: КРОС-КУЛЬТУРНЕ СПІЛКУВАННЯ ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА ПРОФЕСІЙНУ АНГЛОМОВНУ КОМУНІКАЦІЮ.....	258
MOTRUK, VIKTOR: ЧИТАННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ МЕТОД ПІДТРИМАННЯ І РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНО-ФАХОВИХ МОТИВІВ УСНОГО МОВЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ).....	262
MYSHKO, ANATOLIY: ФІНЛЯНДІЯ ТА НАТО	267
MYSHKO, SVITLANA: ВИВЧЕННЯ КУЛЬТУРИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	273
NAGY-KOLOZSVÁRI ENIKŐ: INTERKULTURÁLIS KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE IDEGEN NYELVŰ GYERMEKIRODALOM SEGÍTSÉGÉVEL.....	277
NEMES, ZSOLT: TEACHING HUNGARIAN IN THE US HUNGARIAN WEEKEND SCHOOLS: HERITAGE OR FOREIGN LANGUAGE APPROACH?.....	278
NSHIWI, DARIN: THE IMPACT OF MULTI-COMPETENCE APPROACH ON LEARNING VOCABULARY AND SPEAKING SKILLS OF A THIRD LANGUAGE BY SYRIAN ADULT LEARNERS	279
NYLABOVICH, YANA: УКРАЇНСЬКО-СЛОВАЦЬКІ НЕВІДПОВІДНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ В КОНТЕКСТІ КАТЕГОРІЇ ЧИСЛА ІМЕННИКА	280
ÖVEGES ENIKŐ: NYELVI ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAM: A MEGOLDÁS A MAGYAR NYELVOKTATÁS PROBLÉMÁIRA?	284
VIRAG, PAUL: СПІВЖИТТЯ ТА БАГАТОЕТНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ПОВІТІ САТУ-МАРЕ У ХХІ СТОЛІТТІ	289
PELESKEI, VIKTORIA: MULTICULTURAL PERSPECTIVES IN FOREIGN LANGUAGE EDUCATION IN CANADA.....	292
PENCKÓFER JÁNOS: SZEMÉLYESSÉG, ÖNÉLETÍRÁS-JELLEG, „KÁRPÁTALJAI OLVASAT” BALLA LÁSZLÓ ÉLETMŰVE ALAPJÁN.....	298
PILIPENKO, GLEB: СЕРБСКИЙ ЯЗЫК В ВЕНГЕРСКИХ ШКОЛАХ ВОЕВОДИНЫ: ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ЛИНГВИСТИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ.....	301

W. PILLAR, GRANVILLE: A CRITIQUE OF HEMISPHEROLOGY, MODALITY PREFERENCE AND LEARNING STYLES.....	308
PITRA, NELYA: НІМЕЦЬКИЙ МУЛЬТИКУЛЬТУРАЛІЗМ.....	315
POLYOVIIY, MYKOLA: ПЕРСПЕКТИВИ ЕВОЛЮЦІЇ КУЛЬТУРНОГО РІЗНОМАНІТТЯ СВІТУ ДО СЕРЕДИНИ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	318
POPOVYCH, NATALIA: РЕЛІГІЙНА ТЕРМІНОЛОГІЯ У ПЕРЕКЛАДАХ ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ (НА ПРИКЛАДІ ПЕРЕКЛАДІВ ДАВНЬО-ГРЕЦЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ).....	323
ПЕВСЕ, АНДРЕЯ: ТРУДНОЩІ, ЩО ВИНИКАЮТЬ У ПРОЦЕСІ СПІЛКУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ УГОРЦЯМИ.....	327
PUSKÁS VERONIKA: ISKOLAI NYELVI TÁJKÉR NAGYBEREGEN.....	330
R. FEDOR, ANITA: INVESTMENT INTO HUMAN CAPITAL BY WOMEN WHO ARE TEMPORARILY AWAY FROM LABOUR MARKET.....	334
SHELEMBА, MYKHAYLO; SHELEMBА, MARTA: ВПЛИВ УГОРСЬКОГО ЧИННИКА НА ОСОБЛИВОСТІ ПАРТІЙНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	338
SHPENIK, KATERYNA-MARIA: LANGUAGE POLICY OF THE EUROPEAN UNION.....	346
SHPENIK, SILVIA: USING SOCIAL MEDIA IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES.....	351
STEFUCA, VIKTÓRIA: ТРУДНОЩІ УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ.....	355
SZABÓ, NOÉMI: CROSS-LINGUISTIC INTERACTION IN THIRD LANGUAGE LEARNING.....	357
SZAMBOROVSZKYNÉ NAGY IBOLYA: NEMZETISÉGI DIVERZITÁS KONTRA BIRODALMI UNIFORMIZÁLÁS. A SZOVJET OKTATÁSPOLITIKA JANUS-ARCÚSÁGA (1953–82 KÖZÖTT).....	359
SZILÁGYI LÁSZLÓ: EGYNYELVŰ ÉS TÖBBNYELVŰ KÖRNYEZETBEN FELNŐTT TANULÓK NYELVTANULÁSI STRATÉGIÁI ANGOLÓRÁN.....	361
TASKOVICS OKSZANA: KÖZÖSSÉGI OLDALAK A NYELVOKTATÁSBAN.....	365
TODOROV, IHOR: СУЧАСНІ ГЕОПОЛІТИЧНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ.....	368
TODOROVA, ANNA: EASTERN PARTNERSHIP AND EXPANSION: THE UKRAINIAN PERSPECTIVE.....	373
TODOROVA, NATALIA: INTERCULTURAL COMMUNICATIVE COMPETENCE AND CRITICAL CULTURAL AWARENESS: IMPLICATIONS FOR THE UKRAINIAN ESP CONTEXT.....	379
TÓTH ENIKŐ: A MAGYAR NYELV MEGJELENÉSE GECSE NYELVI TÁJKÉPÉBEN.....	384

<i>TYSHCHUK, ALLA</i> : ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ У ВНЗ УКРАЇНИ: ЗМІСТОВНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД.....	387
<i>US, HANNA</i> : ТЕРМІН «ДИТИНА» В ТЕРМІНОЛОГІЇ СІМЕЙНОГО ПРАВА: ПАРАДИГМАЛЬНИЙ ВИМІР.....	392
<i>USTYCH, SERHIY</i> : СУЧАСНІ ТРАНСКУЛЬТУРНІ ТЕНДЕНЦІЇ І ЗАКАР- ПАТТЯ.....	396
<i>USTYCH, SERHIY; BENCHAK, OLESYA</i> : СУТНІСТЬ, ФУНКЦІОНУВАН- НЯ ТА РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ТРАНСКОРДОННИХ СИСТЕМ	397
<i>VANČO, ILDIKÓ</i> : THE TEACHING OF THE SLOVAK LANGUAGE IN SCHOOLS WITH HUNGARIAN AS THE LANGUAGE OF INSTRUCTION IN SLOVAKIA: GENERAL OVERVIEW.....	401
<i>VOVKANYCH, IVAN</i> : ПОЛІКУЛЬТУРНІСТЬ У ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ	402
<i>VRÁBELY, TAMÁS</i> : MULTICULTURAL EDUCATION: WAYS AND METHODS OF IMPLEMENTATION IN UKRAINE	403
<i>VRAUKÓ, TAMÁS</i> : CODE SWITCHING IN HISPANIC-AMERICAN NARRATIVES	407
<i>WAWRZONEK, MICHAŁ</i> : ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ ЯК МІЖНАРОДНА ПРОБЛЕМА – НА ПРИКЛАДІ ПОЛЬЩІ, УКРАЇНИ ТА ІЗРАЇЛЯ	408
<i>WOŁEK, ARTUR</i> : OFFICIAL USE OF MINORITY LANGUAGES: BETWEEN SYMBOLIC POLITICS AND LOCAL PUBLIC POLICIES	413

KORSZERŰ KÉTNYELVŰ SZÓTÁRAK ALKALMAZÁSA A KÁRPÁTALJAI MAGYAR ISKOLÁK UKRÁNNYELV-ÓRÁIN

Bárány Erzsébet

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola
Beregszász, Ukrajna
Ukraine

The Ukrainian language has been taught since 1991 in the schools of Transcarpathia with Hungarian as the language of instruction. For years the Ukrainian-Hungarian and Hungarian-Ukrainian dictionaries were not available for students. After the independence of Ukraine, the modern Hungarian-Ukrainian, Ukrainian-Hungarian lexicographic works have been started in Hungary and in Ukraine (Transcarpathia). The presentation will show Ukrainian-Hungarian, Hungarian-Ukrainian dictionaries that can be used in education.

Az ukrán nyelvet 1991-től oktatják a kárpátaljai magyar tannyelvű iskolákban. Évekig nem állt a tanulók rendelkezésére ukrán–magyar, illetve magyar–ukrán szótár. Ukrajna függetlensége után Magyarországon és Ukrajnában (Kárpátalján) egyaránt elkezdődtek a korszerű magyar–ukrán, ukrán–magyar lexikográfiai munkálatok. Az előadásban azokat az ukrán–magyar, magyar–ukrán szótárakat mutatjuk be, amelyek alkalmazhatók az oktatásban.

Az ukrán nyelvet 1990-től oktatják minden ukrajnai iskolában, 1991-től a kárpátaljai magyar tannyelvűekben is. A nemzetiségi kisebbségi, oktatásban az orosz nyelvet az ukrán váltotta fel. Évekig nem állt a tanulók rendelkezésére ukrán–magyar, illetve magyar–ukrán szótár. Korábban, 1961-ben adtak ki Ungváron Csucska P. P.–Rot O. M.–Szák J. M. szerkesztésében egy *Magyar–ukrán szótárt* [13], az *Ukrán–magyar szótár* pedig az Akadémiai Kiadó gondozásában Katona Lóránt szerkesztésében 1963-ban jelent meg [2]. Mindkét szótár korának színvonalas lexikográfiai alkotása, a korábban megjelent szótárban ukrán nyelvű magyar nyelvtannal a végén, a későbbi kiadásúban pedig az ukrán nyelv vázlatával. Ám mára már elavultak, az akkoriban elterjedt szovjetizmusok és a russzicizmusok archaizálódtak.

1997-ben Ungváron látott napvilágot Palkó István és Palkó Gyula *Magyar–ukrán, Ukrán–magyar kisszótára* [7]. Hiánypótló jellegét támasztja alá az a tény, hogy a Kárpátaljai Megyei Pedagógus-továbbképző Intézet iskolai használatra alkalmasnak ítélte. A kisszótár (a magyar–ukrán és az

ukrán–magyar részben közel 10 000 címszó szerepel) „azok számára készült, akik most ismerkednek meg az ukrán nyelvvel” – olvassuk az előszóban. Később két szótár jelent meg Palkó István szerkesztésében: *Magyar–ukrán kisszótár és Ukrán–magyar kisszótár* [8, 9], amelyek azonosak a korábbi, 1997-ben megjelent kisszótár anyagával.

2001-ben adtak ki Ungváron egy *Magyar–ukrán szótárt* Lizanec Petro szerkesztésében [3], később két kiadásban jelent meg a párja [4]. Tekintettel arra, hogy Ukrajna függetlensége óta az orosz nyelvet a társadalmi élet legtöbb területén az ukrán váltotta fel, a tudományosság egy modern lexicográfiai munka megjelenését várta. A kárpátaljai magyar közösség tagjai javarészt az oroszot tanulták az iskolában, és leggyakrabban a felsőoktatásban részt vevők is. A hirtelen változás új kihívásokat tett a magyarság elé. A két szótár a magyar anyanyelvű tanuló számára lehetőséget nyújt az ukrán nyelv tanulásának kezdeti fázisában (a szócikkek száma egy szótárban eléri a húszezret).

Iskolai használatra Nyorba Szvitlana 2003-ban megjelent kisszótára [6] 3500 szócikket tartalmaz. A szerkesztő a leggyakrabban használt szavak mellett köszönési kifejezéseket, számokat, a hét napjait, a hónapok, évszavak megnevezéseit, az idő megfelelőit, színek, az ember tulajdonságait kifejező szavakat és a legfontosabb kereskedelmi szókincset is bevonta szótára anyagába. A főnevek birtokos esetét is megtalálja az olvasó. Az állandósult szókapcsolatok esetében a szerkesztő nemcsak a magyar megfelelőt közli, hanem magyarázattal is ellátja, például *дати маху (помилитися)* – *mellé-fogni; bakot löni; дихати на ладан (бути близьким до смерті)* – *a végét járja; клювати носом (примати)* – *bóbiskolni*.

A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola munkatársai magyar–ukrán [5], illetve ukrán–magyar (2008 és 2015²) [12] kisszótárpárt jelentettek meg azzal a céllal, hogy segítsék a magyar tannyelvű iskolák diákjai számára az államnyelv elsajátítását. A *Magyar–ukrán kisszótár*, ahogyan azt a bevezetőjében is olvashatjuk, közel húszezer címszót tartalmaz, és az iskolai tanulók nyelvtanulásának megkönnyítésére szolgál. A szócikkek felépítése a következő: a szavaknál az ukrán megfelelő előtt tálalhatók a szócikkben levő nyelvtani, ragozási információk, a szófaji és a fogalomkori besorolás. A többes számú, birtokos esetű alakok is fel vannak tüntetve. A szótár címszavai között helyet kaptak a technika fejlődésével mindennapivá vált szavak is, amelyek mára szinte nélkülözhetlenné váltak az ember mindennapi beszédében. Ezt igazolja az *e-mail, e-mailez, e-mailezés; internet, internethozzáférés, internetszolgáltató, internettelefon* szavak felvétele a szótár szókészletébe.

Nem minden magyar iskolában hozzáférhető az Udvari István szerkesztésében megjelent *Ukrán–magyar szótári adatbázis* (Nyíregyháza, 2000–2003) [11], amelyben a szócikkek száma mintegy 92 000, ami „könyvészeti ritkaságnak nevezhető” – olvassuk a későbbi *Magyar–ukrán szótár* előszavában. Folytatásként egy korszerű, kétkötetes *Magyar–ukrán szótár* látott napvilágot (2005: I. A–Ly, 2006: II. M–Zs) [10]. Az Udvari István által szerkesztett ukrán–magyar és magyar–ukrán szótársorozat komoly segítséget nyújt a magyar anyanyelvűek számára az ukrán nyelv tanulásához.

Az *Ukrán–magyar határozók szótára* [1] létrehozásának ötlete gyakorlati tapasztalat révén merült fel. Az ukrán nyelv határozószói rendszere bonyolult egységet alkot. A határozószók helyes (standard) kiejtése (az ukránban a hangsúly bármelyik szótagra eshet), helyesírása és képzése gyakran nem kötődik szabályhoz. Emellett a kárpátaljai ukrán nyelvjárásban elterjedt határozószók egy része nem használatos a standard nyelvben, illetve fordítva – a standardban használt határozók között vannak olyanok, amelyek nem használatosak a kárpátaljai ukrán nyelvjárásokban. A felsoroltakból kiindulva azt a célt tűztük ki magunk elé, hogy segítséget kívánunk nyújtani mindazoknak, akik az ukrán nyelv elsajátításán fáradoznak, illetve azoknak, akik az iskolai tanórák keretein belül sajátítják el az ukrán határozószók rendszerét, vagy pedig az emelt szintű ukrán vizsgához készülnek.

Összességében megállapítható, hogy a szovjet érában a magyar–ukrán lexikográfiára a hanyatlás időszaka jellemző. Ukrajna függetlensége után Magyarországon és Ukrajnában (Kárpátalján) egyaránt elkezdődtek a korszerű magyar–ukrán, ukrán–magyar lexikográfiai munkálatok.

Magyar–ukrán, ukrán–magyar szótárak

1. Барань Єлизавета, Онуфер Юрій *Українсько-угорський словник прислівників. Ukrán–magyar határozószók szótára*. Beregszász, 2014.
2. Katona Lóránt (szerk.) (1963). *Ukrán–Magyar szótár. Українсько–угорський словник*. Akadémiai Kiadó – Kárpátontúli Területi Kiadó, Budapest–Ungvár.
3. Lizanec Péter (szerk.) (2001). *Magyar–ukrán szótár. Угорсько–український словник*. IBA, Ungvár.
4. Lizanec Péter (szerk.) (2005; 2008²). *Ukrán–magyar szótár. Українсько–угорський словник*. IBA, Ungvár.
5. *Magyar–ukrán kisszótár. Угорсько–український словничок*. (2006). (Főszerk. Kótyuk István, szerk. Bárány Erzsébet, Csernicskó István, Dzsanda Galina, Híres Kornélia, Márku Anita) PoliPrint – II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ungvár–Beregszász.
6. Ньорба Світлана *Водограй. Українсько–угорський словник. Угорсько–український словник. Фразеологічний словник*. Ужгород: Гражда, 2003.

7. Palkó István–Palkó Gyula (1997). *Magyar–ukrán, ukrán–magyar kisszótár iskolásoknak és másoknak. Угорсько–український, українсько–угорський малий словник.* Tárogató Könyvek, Ungvár.
8. Palkó István (2012). *Magyar–ukrán kisszótár. Угорсько–український малий словник. Ukrán–magyar kisszótár. Українсько–угорський малий словник.* Ungvár.
9. Palkó István (2015): *Magyar–ukrán, ukrán–magyar szótár. Угорсько–український, українсько–угорський словник.* Svit Kiadó. Lemberg.
10. Udvari István (szerk.) (2005–2006). *Magyar–ukrán szótár I–II. Glossarium Ukrainicum 8.* Nyíregyházi Főiskola Ukrán és Ruszin Filológiai Tanszéke, Nyíregyháza.
11. Udvari István (szerk.) (2000–2003). *Ukrán–magyar szótári adatbázis I–VI. Glossarium Ukrainicum 2–7.* Nyíregyháza.
12. *Ukrán–magyar kisszótár. Українсько–угорський словничок* (2008; 2015²). Bárány Erzsébet–Dzsanda Galina–Kótyuk István–Libák Natália–Margitics Katalin–Csernicskó István (szerk.). PoliPrint – II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ungvár–Beregszász.
13. Чучка П. – Пот О. – Сак Ю. (szerk.) (1961). *Угорсько–український словник.* Akadémiai Kiadó – Kárpátontúli Területi Kiadó, Budapest–Ungvár.

Полікультурність та різноманітність у 21 столітті. Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Полікультурність та різноманітність у XXI столітті», Берегове, 27–28 березня 2018 року / Редактори: Еніке Надь-Коложварі, Сільвія Ковач – Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2018. – 420 с.

ISBN 978-617-7692-09-5

Збірник містить тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Полікультурність та різноманітність у XXI столітті», яка відбулася 27–28 березня 2018 року в м. Берегове. Організаторами конференції стали кафедра філології Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II і кафедра полікультурної освіти та перекладу факультету історії та міжнародних відносин Ужгородського національного університету.

УДК: 061.3

П– 79

Науково-довідкове видання

**ПОЛІКУЛЬТУРНІСТЬ ТА РІЗНОМАНІТНІСТЬ
У 21 СТОЛІТТІ**

Міжнародна науково-практична конференція
Берегове, 27–28 березня 2018 року

Збірник тез доповідей

2018

Редактори:

Еніке Надь-Коложварі – Сільвія Ковач

Коректура:

Ільдіко Гріца-Варцаба, Маріанна Левріні, Олександр Кордонець

Верстка:

Вікторія Товтін, Олександр Добош

Обкладинка:

Іштван Коложварі, Олександр Добош

Відповідальний за випуск:

Ільдіко Орос, Олександр Добош

Видавництво та поліграфічні послуги: ТОВ «РІК-У»

88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36, e-mail: print@rik.com.ua

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції*

Серія ДК 5040 від 21 січня 2016 року

Підписано до друку 22.10.2018.

Папір офсетний. Ум. друк. арк. 11,7. Формат 70x100/16.

Замовл. № 2520. Тираж 200.